

Surplus

Alle kansen van de wereld

Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Stichting Surplus

Versie	Datum	Auteur	Wijziging
1.0	2 juni 2023	G. Blokdijk	

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1. Inleiding	3
2. Wat zijn de stappen van de meldcode?	5
Stap 1: In kaart brengen van signalen (stappen zijn niet statisch)	6
Stap 2: Collegiale consultatie en zo nodig raadplegen Veilig Thuis.	7
Stap 3: Gesprek met de ouder (en indien mogelijk met het kind)	7
Stap 4: Wegen van het geweld aan de hand van het afwegingskader PO, het afwegingskader Kinderopvang	9
Stap 5: Beslissen over het doen van een melding en het inzetten van noodzakelijke hulp	11
3. Wie heeft welke verantwoordelijkheid bij het toepassen van de meldcode?	12
4. Hoe gaat de organisatie om met de vertrouwelijkheid bij het toepassen van de meldcode?	14

1. Inleiding

Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling bij Surplus

Bij een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling moeten onderwijs- en kinderopvangorganisaties en hun medewerkers verplicht starten met de meldcode. Dit wordt de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling genoemd.

Welke vormen van huiselijk geweld en kindermishandeling zijn er?

Er zijn verschillende vormen van huiselijk geweld en kindermishandeling in de thuissituatie. Dit kan zijn:

Lichamelijke mishandeling:

- Slaan, stompen, schoppen, opzettelijk laten vallen, verbranden, vergiftigen, verstikken.
- Meisjesbesnijdenis: een ingreep aan de uitwendige geslachtsdelen van een meisje.
- Shaken Baby Syndroom: verzameling van signalen en symptomen die het gevolg zijn van het heftig door elkaar schudden van een baby.
- Syndroom van Münchhausen by Proxy: een volwassene die bij een kind ziekteverschijnselen nabootst, verergert, veroorzaakt en/of verzint.

Emotionele of geestelijke mishandeling:

- Het toebrengen van schade aan de emotionele- en/of persoonlijkheidsontwikkeling van het kind.
- Het bedreigen of uitschelden van een kind als een systematisch patroon van kleineren en denigreren.
- Het kind tot zondebok maken.
- Het belasten van een kind met een te grote verantwoordelijkheid.
- Eisen stellen waaraan een kind niet kan voldoen.
- Het blootstellen van een kind aan extreem, onberekenbaar of ongepast gedrag.
- Het opsluiten of vastbinden van het kind als middel van straf of controle.
- Het kind is getuige van het geweld in het gezin.

Lichamelijke verwaarlozing:

- Het kind onthouden wat het voor zijn lichamelijke gezondheid en ontwikkeling nodig heeft.
- Ouders/ verzorgers zijn niet in staat of bereid tot het verschaffen van minimale zorg ten aanzien van de lichamelijke behoeften zoals:
 - geschikt eten geven
 - schone en aan de weersomstandigheden aangepaste passende kleding
 - geschikt onderdak
 - geschikte medische, tandheeskundige en geestelijke gezondheidszorg
 - voldoende hygiëne
 - voldoende toezicht

Emotionele of geestelijke verwaarlozing:

- Het kind onthouden wat het voor zijn geestelijke gezondheid en ontwikkeling nodig heeft.
- Niet zorgen voor voldoende aandacht, respect, genegenheid, liefde en contact.
- Niet zorgen voor voldoende ruimte voor toenemende autonomie.
- Niet zorgen voor regelmatige schoolgang.

Seksueel misbruik:

- Seksueel contact met een kind hebben of pogen te hebben, ter bevrediging van de seksuele gevoelens van de ouder/verzorger, en/of uit geldelijk gewin.
- Pornografisch materiaal laten zien.
- Penetratie door vingers, voorwerpen of penis.
- Aanranding en uitbuiting of het toestaan hiervan waarbij genitaal contact plaatsvindt.
- Aanranding en uitbuiting of het toestaan hiervan waarbij geen genitaal contact plaatsvindt (ongepast kussen, strelen van borsten).

Overige vormen van huiselijk geweld:

- Ouderenmishandeling.
- Eergerelateerd geweld zoals eerwraak, vrouwelijke genitale verminking. ('vrouwenbesnijdenis') of huwelijksdwang.
- Partnergeweld en ex-partnergeweld in alle verschijningsvormen, ook psychische mishandeling en stalking.

[Klik hier voor meer info over de vormen van huiselijk geweld / kindermishandeling.](#)

2. Wat zijn de stappen van de meldcode?

Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld 2020 2021

Alle stappen in dit protocol worden gevolgd. Het is ook mogelijk stappen te herhalen als de situatie daarom vraagt. Per casus zal bekeken worden of de school het noodzakelijk acht andere externe partijen in te schakelen. Voor de professional blijft het altijd belangrijk uit te gaan van de eigen deskundigheid. De professional heeft immers kennis van de ontwikkeling van kinderen en is bij uitstek degene die afwijkend gedrag kan signaleren. Vertrouw op eigen professionele kennis, ervaring en intuïtie en die van anderen binnen de organisatie.

Stap 1: In kaart brengen van signalen (stappen zijn niet statisch):

- Vroegsignalering: signalen die duiden op een zorgelijke of mogelijk bedreigde ontwikkeling. Het gaat om signalen die de beroepskracht bij het kind of in de interactie tussen ouder en kind waarneemt. Bij het signaleren van huiselijk geweld of kindermishandeling kan gebruik worden gemaakt van de signalenlijsten: [Signalen van kindermishandeling herkennen | Nederlands Jeugdinstituut](#)
- Contact ouders: In gesprek gaan met de ouder tijdens haal- en brengmomenten, tijdens een (regulier) voortgangsgesprek of op een ander gepland moment. Hierbij gaat het vooral om het benoemen van feitelijkheden en zaken die opvallen. Daarnaast kan het kind in de groep geobserveerd worden, alsook de ouder met het kind tijdens contactmomenten.
- Check het kinddossier, zijn er al andere signalen bekend?
- Observaties van medewerker(s).
- Signalen van anderen.
- Broertjes-/zusjes check: heeft het kind broertjes en/of zusjes op school?
- Beroepskracht brengt de signalen in kaart en legt deze vast (alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen legt je schriftelijk vast in ESIS).
- Beroepskracht legt in het leerlingdossier de volgende gegevens vast:
 - Vermeld altijd datum, plaats, situatie en overige aanwezigen.
 - Signalen die duidelijk maken welke zorgen je ziet, hoort of ruikt.
 - Signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontkrachten.
 - Contacten over deze signalen.
 - Stappen die worden gezet.
 - Besluiten die worden genomen.
 - Vervolg aantekeningen over het verloop.

Stap 2: Collegiale consultatie en zo nodig raadplegen [Veilig Thuis](#).

- Overleggen met een (deskundig) collega (aandachtsfunctionaris, intern begeleider, directie) en eventueel (anoniem) raadplegen van Veilig Thuis (is een sparringpartner), het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling of een deskundige op het gebied van letselduiding (via Veilig Thuis).
- Bij signalen die wijzen op acuut en zodanig ernstig geweld dat de leerling, een gezinslid, die van jezelf of die van een ander daartegen onmiddellijk moet worden beschermd, deel deze dan direct met de aandachtsfunctionaris en directie ongeacht de situatie en zonder dat de signalen zijn besproken met de ouder(s)/verzorger(s). Er zal dan door de aandachtsfunctionaris of directie direct contact opgenomen worden met Veilig Thuis. Ook kan er gemeld worden zonder dat de signalen zijn besproken met de ouder(s)/verzorger(s) als je goede redenen hebt om te veronderstellen dat de ouder door dit gesprek het contact met je zal verbreken en de school zal verlaten.
- Bij een 'niet pluis gevoel' leerling melden in de verwijzindex [Multisignaal](#). Dit melden aan betrokkene(n), mits dit de veiligheid van het kind niet in gevaar brengt. Bij een 'match' in de verwijzindex, contact opnemen met een andere instantie. Beroepskracht gaat in overleg met aandachtsfunctionaris/vertrouwenscontactpersoon, evt. directie.
- Bevindingen van het overleg delen met ouder(s)/verzorger(s).
- Beroepskracht legt in het leerlingdossier en in Esis de volgende gegevens vast:
 - Vermeld altijd datum, plaats, situatie en overige aanwezigen.
 - Signalen die duidelijk maken welke zorgen je ziet, hoort of ruikt.
 - Signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontkrachten.
 - Contacten over deze signalen.
 - Stappen die worden gezet.
 - Besluiten die worden genomen.
 - Vervolg aantekeningen over het verloop.

Stap 3: Gesprek met de ouder (en indien mogelijk met het kind)

- Zorg wordt gedeeld met ouder(s)/verzorger(s) mits dit de veiligheid van het kind niet direct in gevaar brengt.
- Wanneer mogelijk wordt er een gesprek met het kind gevoerd.
- Beroepskracht legt in het leerlingdossier en in Esis de volgende gegevens vast:
 - Vermeld altijd datum, plaats, situatie en overige aanwezigen.
 - Signalen die duidelijk maken welke zorgen je ziet, hoort of ruikt.
 - Signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of onkrachten.
 - Contacten over deze signalen.
 - Stappen die worden gezet.
 - Besluiten die worden genomen.
 - Vervolg aantekeningen over het verloop.

Stap 4: Wegen van het geweld aan de hand van [het](#)

[afwegingskader PO](#) , [het afwegingskader Kinderopvang](#), blz 13 t/m 15

- Bij twijfel altijd Veilig Thuis raadplegen. Het volgende wordt afgewogen: Is melden noodzakelijk?
- Het melden van mogelijk kindermishandeling en/of huiselijk geweld is een professionele norm en als zodanig noodzakelijk:
 1. In ALLE gevallen van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid.
 2. In alle ANDERE gevallen waarin de beroepskracht meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
 3. Wanneer een beroepskracht die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.
 4. Is hulpverlening (ook) mogelijk? Hulp verlenen is mogelijk als:
 - De professional in staat is om passende hulp te bieden of te organiseren;
 - De betrokkenen meewerken aan de geboden of georganiseerde hulp;
 - De hulp leidt tot duurzame veiligheid.
- Beroepskracht legt in het leerlingdossier en in Esis de volgende gegevens vast:
 - Vermeld altijd datum, plaats, situatie en overige aanwezigen.
 - Besluiten die worden genomen.
 - Vervolg aantekeningen over het verloop.

Uitwerking van de vijf afwegingsvragen en beslissingen in stappen 4 en 5 van de meldcode voor het Onderwijs en Leerplicht

1. Vermoeden wegen

Ik heb de stappen 1 t/m 3 van de Meldcode doorlopen en

A: op basis van deze doorlopen stappen is er geen actie nodig: dossier vastleggen en sluiten

B: ik heb een sterk vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling
Het bevoegd gezag van mijn school is op de hoogte (in geval het vermoeden door schoolmedewerker wordt geconstateerd). Ga verder naar afweging 2.

2. Veiligheid

Op basis van de stappen 1 t/m 4 van de Meldcode schatten wij als school (functionarissen en bevoegd gezag)/leerplicht in dat er sprake is van acute en/of structurele onveiligheid:

A: NEE -> ga verder naar afweging 3

B: JA of twijfel -> direct (telefonisch) (anoniem) melding doen bij Veilig Thuis. De afwegingen hierna worden met Veilig Thuis doorlopen.

3. Hulp

Ben ik, of iemand anders in mijn school¹ of een ketenpartner² /ben ik als leerplichtambtenaar in staat om effectieve hulp te bieden of te organiseren en kan de dreiging voor mogelijk huiselijk geweld of kindermishandeling afgewend worden?

A: NEE -> melden bij Veilig Thuis, die binnen 5 werkdagen een besluit neemt en terugkoppelt naar de melder

B: JA -> ga verder met afweging 4

4. Hulp

Aanvaarden de betrokkenen de hulp zoals in afweging 3 is georganiseerd en zijn zij bereid zich actief in te zetten?

A: NEE -> melden bij Veilig Thuis

B: JA -> hulp in gang zetten, termijn afspreken waarop effect meetbaar of merkbaar moet zijn.
Zo concreet mogelijk maken en documenteren. Spreek af wie welke rol heeft en benoem casemanager. Spreek af welke taken alle betrokkenen en specifiek de casemanager heeft, zodat de verwachtingen voor iedereen helder zijn. Leg vast, voer uit en ga verder met afweging 5.

5. Resultaat

Leidt de hulp binnen de afgesproken termijn tot de afgesproken resultaten ten aanzien van de veiligheid, het welzijn en/of het herstel van de direct betrokkenen?

A: NEE -> melden bij Veilig Thuis

B: JA -> hulp afsluiten met vastgelegde afspraken over het monitoren³ van de veiligheid van alle betrokkenen.

Stap 5: Beslissen over het doen van een melding en het inzetten van noodzakelijke hulp

- Naar aanleiding van het afwegingskader wordt de actie;
 - melding bij Veilig Thuis uitgevoerd
 - de hulpverlening georganiseerd.
- De actie wordt uitgevoerd in overleg met/door de aandachtsfunctionaris en(/of) de leidinggevende.
- Beroepskracht legt in het leerlingdossier en in Esis de volgende gegevens vast:
 - Vermeld altijd datum, plaats, situatie en overige aanwezigen.
 - Signalen die duidelijk maken welke zorgen je ziet, hoort of ruikt.
 - Signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontkrachten.
 - Contacten over deze signalen.
 - Stappen die worden gezet.
 - Besluiten die worden genomen.
 - Vervolg aantekeningen over het verloop.

3. Wie heeft welke verantwoordelijkheid bij het toepassen van de meldcode?

Bij het toepassen van meldcode wordt onderscheid gemaakt tussen drie rollen:

- **Medewerkers met een signalerings verantwoordelijkheid**

Deze medewerkers hebben uitsluitend een signalerende verantwoordelijkheid. Hierbij hoort dat zij de signalen die zij opvallen delen met de medewerkers met een signalerings verantwoordelijkheid zijn:

 - Ondersteunend personeel.
 - Klassenassistent/ onderwijsassistent/ leerkrachtondersteuner/ pedagogisch medewerker.
 - Medewerker tussen- en buitenschoolse opvang.

- **Medewerkers met een signalerings- en bespreek verantwoordelijkheid**

Deze medewerkers gaan in gesprek met de betrokkenen en benoemen zorgen/signalen die worden opgemerkt concreet en transparant. Alle signalen dienen te worden verzameld waardoor het duidelijker wordt welke zorgen er zijn en of deze zorgen gegrond zijn. De beroepskracht vraagt de aanwezige aandachtsfunctionaris om te helpen bij het onderbouwen van de zorgen.

 - Leraren.
 - Leraarondersteuners met groepsverantwoordelijkheid.
 - Pedagogisch medewerker i.s.m. Pedagogisch coach of clustermanager.

- **Medewerkers met een signalerings-, bespreek- en handelings verantwoordelijkheid**
 - Schoolleider/directeur IKC

De schoolleider/directeur IKC is eindverantwoordelijk voor de veiligheid op school. Hij/zij is procesmatig betrokken bij het afwegingskader en neemt samen met de aandachtsfunctionaris gedurende het hele proces (met name bij stap 5) de beslissing.

 - Aandachtsfunctionaris

De aandachtsfunctionaris heeft een adviserende rol met betrekking tot het implementeren en ervoor zorgen dat de meldcode bekend is bij alle medewerkers en dat deze daadwerkelijk wordt toegepast. Tenminste één keer per jaar wordt de werkwijze van de meldcode besproken in een teambijeenkomst. Daarnaast heeft de aandachtsfunctionaris de coördinerende rol bij de uitvoering van de stappen van de meldcode. Binnen Surplus is het wenselijk dat de interne begeleiders/pedagogische coaches in kinderopvang tevens aandachtsfunctionaris zijn. De voorkeur gaat uit naar twee aandachtsfunctionarissen per school.

 - Leraren, pedagogisch medewerkers, leraarondersteuners en onderwijsassistenten

Deze medewerkers passen bij vermoedens van huiselijk geweld/kinderopvang de meldcode toe. Zij hebben hierbij een signalerende functie en zorgen dat dossiers actueel zijn. Zij overleggen bij stap 2 met de aandachtsfunctionaris. Zij kunnen ten alle tijden overleggen met de aandachtsfunctionaris. Verantwoording ligt vooral bij stap 1 en 2 van de meldcode.

- Onderwijs ondersteunend personeel
Zij hebben hierbij een signalerende functie. Bij vermoedens van huiselijk geweld overleggen zij vanaf stap 1 met de aandachtsfunctionaris. Zij stemmen samen af met wie deze medewerkers de meldcode gaat doorlopen.

- Pedagogisch coach kinderopvang
Na overleg met clustermanager kinderopvang en/of aandachtsfunctionaris kinderopvang.

4. Hoe gaat de organisatie om met de vertrouwelijkheid bij het toepassen van de meldcode?

Binnen Surplus hanteren we de privacyregeling van de Algemene Wet Persoonsbescherming.
<https://stichtingsurplus.nl/ons-beleid-en-afspraken/privacy/>

De privacyregeling met betrekking tot vertrouwelijkheid van informatie komt in uitzonderlijke situaties te vervallen, indien de directe veiligheid van de leerling/ouder of medewerker in gevaar komt of de rol van de melder niet inwisselbaar is. Dit besluit wordt genomen door de schoolleider/directeur IKC na overleg met de aandachtsfunctionaris. In dat geval legt de schoolleider/directeur IKC of aandachtsfunctionaris schriftelijk vast waarom van de privacyregeling wordt afgeweken en voegt dit toe aan het dossier. Het niet melden ontslaat een medewerker niet van de verantwoordelijkheid om te kijken wie deze rol wel op zich kan nemen of in een uiterste geval (wanneer mogelijk) anoniem te melden.

Wat is Veilig Thuis?

Veilig Thuis is er voor iedereen die te maken heeft met huiselijk geweld. Voor kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen. Voor als je zelf betrokken bent, of iemand uit je omgeving dat is. Elke regio heeft zijn eigen Veilig Thuis Organisatie. Veilig Thuis geeft advies en biedt ondersteuning, zowel aan slachtoffers, plegers, omstanders als professionals. Veilig Thuis doorbreekt onveilige situaties, zorgt voor afstemming tussen samenwerkingspartners en zet mensen in beweging. Veilig Thuis biedt perspectief op een betere situatie waardoor mensen weer toekomst hebben. Meer info en contact met Veilig Thuis: www.veiligthuis.nl - 0800-2000 (binnen kantoor tijden en daarbuiten krijg je een bandje waar je heen kunt als er een crisis/spoed is).

Wat zijn de gegevens van de professionals binnen de school/IKC?

De scholen/IKC's plaatsen op hun website de gegevens van de professionals binnen de Surplus-locatie en wanneer zij beschikbaar zijn.

Als (één van de) aandachtsfunctionaris(sen) niet beschikbaar is (door langdurige afwezigheid of een acute situatie), neemt een medewerker of schoolleider/directeur IKC contact op met een aandachtsfunctionaris van een nabijgelegen Surplus School.

Wat zijn de ketenpartners en de contactgegevens?

- [Veilig thuis](#)
- [School maatschappelijk werk Mee & De Wering](#)
- [Raad van kinderbescherming](#)
- Team jeugd sociale wijkteams gemeenten:
 - [Hollands Kroon](#)
 - [Schagen](#)
- Leerplichtconsulent gemeenten:
 - [Hollands Kroon](#)
 - [Schagen](#)
- GGD
 - [GGD voor kinderopvang](#)
 - [GGD voor primair onderwijs](#)

- Wijkagenten Politie Noord-Holland-Noord (per gemeente)
 - [Hollands Kroon](#)
 - [Schagen](#)

Hoe is deze meldcode tot stand gekomen?

Deze meldcode is gemaakt in 2022 aan de hand van de volgende onderliggende documenten:

- Boink (2018) [Protocol kindermishandeling grensoverschrijdend gedrag voor de kinderopvang. www.boink.nl](#)
- Rijksoverheid (2022) [Wat is kindermishandeling? www.rijksoverheid.nl](#)
- PO-raad (2022) [Afwegingskader huiselijk geweld \(onderdeel van de Meldcode Kindermishandeling. www.poraad.nl](#)

Ze hebben nog voldoende gebrek aan ervaring om te hopen dat het morgen zal gebeuren. Maar op een gegeven moment slaat de balans tussen draagkracht en draaglast om. Ze hebben onvoldoende witte stof in hun hersenen, de stof die verbindingen tussen verschillende gebieden in de hersenen legt. Daarom zijn de gebieden als kind weinig verbonden en kunnen verschillende onderwerpen bestaan zonder dat je het merkt. Maar witte stof neemt toe en tijdens de puberteit komt het een na het andere naar boven en laat zich niet meer wegdringen. Eén warme relatie werkt al beschermend. Een leerkracht of sporttrainer kan veel meer betekenen dan we denken. Geef iedere relatie aandacht, hoe onbeduidend hij ook lijkt. Als ze vrienden kunnen maken, zijn ze niet zo eenzaam en wordt hun zelfbeeld minder aangetast. Het grootste cadeau dat ouders hun kinderen kunnen geven, is ze leren vrienden te maken. Ze delen hun pijn vaak niet om hun ouders er niet mee te belasten. Daardoor lijkt het alsof er niets aan de hand is. Kinderen van ouders met problemen hebben een dubbel probleem: ze dragen hun ouders als probleem mee en kunnen niet bij hen terecht voor hun eigen problemen. Ze hebben een uitstekend stressmanagement: ze bewegen! Geef ze de ruimte om uit te hollen.